ПАМ'ЯТАЄМО МИНУЛЕ -
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
—БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 155. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 25-го СЕРПНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 25, 1976 No. 155. VOL. LXXXIII

Президія КУК відбула пленарне річне засідання і визначила дату чергового Конґресу Українців Канади

Вінніпеґ (КУК). — Дня 16 серпня 1976 відбуто тут під проводом президента КУК д-ра С. Радчука Пленарне Річне засідання Централі КУК при участі 15 членів Президії і Контрольної Комісії, на чолі з її головою С. Пуляком з Тандер Бей. На цьому засіданні одобрено звідомлення з праці Централі КУК за рік 1975 та інформацію про працю, переведену протягом 6 місяців 1976 року, представлені екзкутивним директором д-ром С. Яр. Кальбою і доповнену д-ром Б. Білашем з ділянки рідного і державного шкільництва.

В заступстві перешкодженого голови фінансової комісії І. Новосада, екзекутивний директор КУК представив рахункові замкнення за діловий рік 1975 для всіх операцій Централі КУК, а саме: адміністрації бюра, будинку, фонду спеціяльних проєктів і Харитативно - Освітнього фонду, та проєкт бюджету на 1976, в якому передбачено адміністраційні видатки бюра на суму 73,235.00 дол., а приходи на суму 78,300.00 дол. Після відбутої дискусії, в якій забирали слово інж. А. Качор, д-р І. Глинка, мґр І. Іванчук, пані Я. Іванчук і Г. Кукса, Президія прийняла до відома і одобрила ці фінансові звідомлення. Від імени КонтрольноїКомісії С.Романів висловив повне довір'я і признання Президії, Екзекутиві і працівникам Централі КУК за успішне ведення праці і діловодства в роках 1975 і 1976.

Президія одобрила пропозицію Екзекутиви Централі КУК відбути 12-ий Конґрес Українців Канади у Вінніпеґу в днях від 7 до 10 жовтня 1977 та заслухала інформації про працю Статутової Комісії і про підготовку акції в обороні віри і Христової Церкви в Україні, яку Централя КУК координує у співпраці з українськими церквами в Канаді.

У Вінніпеґу відбувся „Фестиваль Народів"

Вінніпеґ (КУК). — Від 8 до 14 серпня 1976 тут, при участи 33-ох національних павільйонів, відбуто з великим успіхом сьомий з ряду цей традиційний фестиваль народів. Участь в цьому фестивалі перевищила всі дотеперішні рекорди. В 1976 році продано 63,000 т.зв. паспортів, при допомозі яких члени різно-національних громад Вінніпеґу зробили понад 1,700,000 відвідин 33-ох національних павільйонів.

Впродовж 7-ох днів фестивалю, біля 100,000 осіб відвідало український павільйон „Київ",який під спонзоруванням Вінніпезького Відділу КУК є найбільш атрактивним під оглядом виставок з усіх ділянок української культури та програм вокальних і танцювальних виступів українських солістів і мистецьких груп. Крім того, широкий вибір українських трав, як завжди, притягав до ресторану павільйону „Київ" найбільше українських і не-українських відвідувачів.

Королевою павільйону „Київ" і першою княжною „Фолклорами Вінніпеґу '76" була Люба Білаш, яку вибрано з-поміж кандидаток усіх українських молодіжних організацій Вінніпеґу.

Українка в Раді Губернаторів Саскачеванського Університету

Вінніпеґ (КУК). — Христина Баран-Пастершанк, відома і діяльна українка нашої громади в Саскатуні, одержала 15 липня 1976 повідомлення Саскачеванського Уряду про покликання її на члена Ради Губернаторів Саскачеванського Університету на протяг трьох років.

Крім пані Баран-Пастершанк, від ряду літ українці Канади засідають в Радах Губернаторів таких канадських університетів; Манітобський Університет — Іван Паньків, якого попередником продовж трьох каденцій був Данило Загарія, Вінніпезький Університет — Василь Солипа, попередником якого був бл.п. Іван Гаврилюк, всі чотири з Вінніпеґу, і Албертський Університет — Петро Саварин з Едмонтону.

На університетах Канади студіює понад 10,000 студентів українського роду, з чого половина є студентами вище названих університетів Альберти, Саскачевану і Манітоби.

Продукти широкого вжитку подорожіли на 0.5 відсотка

Вашінґтон. — Департамент праці інформує, що протягом липня ціни на продукти широкого вжитку зросли тільки на п'ять десятих одного відсотка, тобто, майже на стільки само, що протягом попередніх трьох місяців. Ціни на харчові продукти збільшилися дуже мало, але натомість ціни на індустріяльні продукти подорожіли значно більше. Однак, урядові економісти та багато спеціялістів із приватного сектора твердять, що порівняльно малий загальний зріст в цінах протягом останніх чотирьох місяців вказує, що Америці вже не загрожує інфляція, а деякі навіть передбачують, що протягом наступних кількох місяців інфляційна стопа сповільниться ще більше.

ЧЛЕНСЬКА КАМПАНІЯ УНСОЮЗУ

До Головної Канцелярії УНСоюзу наспіло до 23-го серпня 1976 р. 112 аплікацій нових членів, що їх прислали такі секретарі і організатори:

По 3 і більше аплікацій надіслали:

В. Кобіто (121) — 15, І. Петрунцьо (78) — 5, П. Щерба (173) — 5. І. Чопко (271) — 5, П. Федик (292) — 4, Б. Зорич (432) — 4, Юлія Демчук (76) — 3, М. Кігічак (240) — 3.

По дві аплікації прислали:

Марія Кульчицька (8), М. Хомин (32), Н. Драпала (96), Марія Капраль (112), Т. Дуда (163), В. Стефурин (169), Стела Раєн (171), Т. Кубарич (217), Нуся Філіп (217), Б. Ясінський (287), Маргарета Гентош (305), К. Мазепа (332), Олександра Яворська (344), М. Захарко (349), Дарія Оріховська (353), М. Семків (379), Л. Вовк (444), Текля Мороз (465).

По одній аплікації надіслало 32 секретарі і організатори. Разом прислали 112 аплікацій нових членів.

Дебати між Фордом і Картером натрапляють на перешкоди

Вашінґтон. — Хоча президент Джералд Форд і його демократичний суперечник на пост президента, Джіммі Картер, як рівнож віцепрезидентські кандидати сенатор Роберт Дол і сенатор Волтер Мондейл, погодилися взяти участь в публічних дебатах, які мали б бути передавані на телебаченні, то виринуло питання, чи такі дебати дозволені новим виборчим законом. Як відомо, Ліґа Жінок-Виборців заявила, що готова спонзорувати ці дебати та збирати фонди на покриття зв'язаних з ними видатків. Ліґа мусіла б зібрати коло 150,000 долярів. Однак, новий виборчий закон встановляє, що президентські виборчі кампанії, після відбуття Крайових конвенцій обох головних політичних партій, можуть бути фінансовані тільки федеральними фондами, тобто, закон виключає приватні пожертви. Отже існує можливість, що спонзорство і фінансова підтримка Ліґи Жінок-Виборців для цих дебат можуть бути протизаконними, хоча Федеральна Виборча Комісія ще не видала остаточного рішення в цій справі. Постанови нового виборчого закону також можуть не дозволити Лізі прийняти пожертви від корпорацій та робітничих спілок на покриття видатків, зв'язаних з цими президентськими та віцепрезидентськими дебатами.

Конґрес старатиметься дійти до компромісу щодо податків

Вашінґтон. — Речники Палати Репрезентантів повідомили, що конґресмени погодилися на пропозицію, щоб спільна комісія обох Палат Конґресу, ще цього тижня почала розглядати два варіянти законопроєкту щодо продовження зменшення федеральних податків для індивідуальних платників і підприємств, як рівнож в справі загальної реформи податкової системи. Хоча законопроєкти, проголосовані обома Палатами, заторкують ті самі проблеми, наприклад, пропонують продовжити на бюджетовий рік 1977 зменшення в податкахбільшости платників, встановлене два роки тому, а також пропонують зміни в податковій системі, які не допускали б до того, щоб деякі великі корпорації та багаті особи платили пропорційно досить малі податки, як це часто трапляється тепер, то однак існують розбіжності між цими двома законопроєктами, які спільна комісія обох Палат Конґресу старатиметься погодити.

Відновлено діяльність Відділу УККА в Кензас Ситі

Ню Йорк (М.Н). — Зі смертю голови Відділу УККА в Кензас Ситі, Кензас, бл.п. Богдана Музики кілька літ тому, активний і діяльний місцевий Відділ УККА припинив свою діяльність: І щойно 10-го серпня ц.р. відбулися збори, на яких відновлено працю цього Відділу.

Ініціятором відновлення Відділу УККА був д-р Володимир Душник, який прибув до Кензас Ситі на Конвенцію Республіканської партії і свідчив на Резолюційній комісії конвенції.

На зборах Відділу було присутніх 25 осіб. Вони вислухали інформації д-ра В. Душника про завдання, які стоять тепер перед Українським Конґресовим Комітетом Америки і які можуть бути виконані тільки спільними зусиллями всього нашого громадянства, не дивлячись, чи воно живе в великих українських громадах чи малих.

Після виміни думок, рішено відновити Відділ УККА і вибрано його нову управу в складі: Надія Музика — голова (дружина бл.п. Богдана Музики); заступник голови — Михайло Білик; касир — Оксана Мельникович та секретарка — Таня Гусак.

В часі Зборів 6 осіб заплатили передплату на „Український Квартальник".

Постановкою „Ноктюрну" закінчено вокально-музичний курс на Союзівці

Союзівка. — Учасники першого музично - вокального курсу на цій оселі УНСоюзу закінчили минулої суботи 21-го серпня, двотижневу програму навчання під керівництвом визначних українських мистців Андрія Добрянського, Томи Гринькова і Василя Шуста, оригінальною постановкою одноактової опери М. Лисенка „Нактюрн".

Постановка цього останнього мистецького твору М. Лисенка відбулася в рамках щотижневих культурно - розвагових програм на Союзівці минулої суботи, 21-го серпня, і була першою цього роду імпрезою у 24-літній історії цієї популярної оселі УНСоюзу. Крім гостей і відвідувачів, які вщерть заповнили вигідно охолоджувану авдиторію павільйону „Веселка", ця унікальна імпреза притягнула на оселю визначних особистостей з українського мистецького світу. Володимир Гентіш, конферансьє цього вечора в заступстві Ані Дидик, яка виступала в постановці опери, відмітив присутніх на залі Валентину Переяславець, проф. Дарію Каранович, Григорія Китастого і Романа Стецуру. Він рівнож привітав головного предсідника УНСоюзу Иосипа Лисогора з дружиною Марією, головного організатора УНСоюзу Степана Гавриша і гостюючого тут о. д-ра Володимира Гавліча, пароха української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку.

Безпосередньо перед піднесенням куртини, В Гентіш подав коротке резюме опери в українській мові (англійський текст був надрукований в програмці). Сюжет опери „Ноктюрн" — це сповнений романтикою і ностальгією образ молодої закоханої пари, відтворений „рухомими портретами" і символічними персонажами. Місцем дії є багатий двір в Україні в 1840-му році.

Постановка була в руках А. Добрянського, музичним керівником і акомпаньятором був Т. Гриньків, а режисером В. Шуст. Виконавцями (в порядку появи на сцені) були: А. Дидик, Маруся і Ярослава Штинь, Галя Козак - Хапко і Оля Ґенза, Христина Осадца-Пауксіс, Наталка Марущак, Михайло Білинський і Оксана Гаврилюк.Оригінальні декорації проєктував А. Добрянський, а їх виконали Марта Кордуба і Володимир Білинський; світляними ефектами зайнялись Теодор Сенчишин і Олександер Кобрин ,а допоміжними силами в постановці були Раїса Марків, Алек Худолій і Юрій Петричка, всі, як і де-

(Закінчення на ст. 3-ій)

ЗСА злагіднили своє становище відносно Північної Кореї

Вашінґтон. — Державний департамент ЗСА злагіднив своє відношення до уряду Північної Кореї у зв'язку з вбивством двох американських старшин в демілітаризованій зоні, а речник департаменту заявив, що заяву президента комуністичної частини Кореї Кім Іль Сунга, який назвав це вбивство „жалюгідним", Державний департамент оцінив як позитивний крок. Також заява державного секретаря Генрі Кіссінджера відрізнялася деякою лагідністю від попередніх. Це тому, що раніша заява північно - корейського президента передана Військовій Комісії Об'єднаних Націй в Панмунджомі не задовольняла Вашінґтон тому, бо комуністична Корея не брала на себе відповідальности за вбивство американських старшин. Проте, уряд ЗСА, згідно із заявою Роберта Л. Фунсета, речника Державного департаменту, домагатиметься скликання нарад Комісії перемир'я і запевнення з боку Північної Кореї безпеки для американського військового персоналу в здемілітаризованій зоні. При тому Департамент оборони ЗСА запевнив, що військова позиція на тому обширі є сильна і що можна б зробити скоре поповнення, якщо зайшла б для цього потреба. Комісія перемир'я, з участю представників Об'єднаних Націй і Північної Кореї, мала розпочати свої наради в середу, 25-го серпня ц. р., але опісля повідомлено, що ці наради відкладено на пізніший час, щоб дати більше часу урядові комуністичної Кореї для випрацювання свого становища і яснішого зформулювання свого „жалю".

Єгипетські вояки визволили схоплений палестинцями літак

Каїр. — У понеділок, 23-го серпня, три палестинські партизани схопили єгипетський літак із коло 100 пасажирами та залогою і старалися, за твердженням єгипетських властей, змусити пілота летіти до Лівії. Однак, коли літак долетів із Каїра до міста Люксор в південному Єгипті, єгипетські вояки, переодягнені за механіків, розброїли палестинців і визволили всіх пасажирів і залогу. Єгипетський прем'єр Мамдух Салем публічно заявив, що палестинські партизани діяли за намовою президента Лівії, полк. Муаммара ель-Каддафі, який нібито мав обіцяти палестинцям 250,000 долярів винагороди. Однак, лівійський уряд не тільки заперечив цей закид, але рівнож засудив саме схоплення літака. Між Єгиптом і Лівією, двома арабськими державами, відносини дуже напружені від 1973-го року, бо Лівія закидає, що єгипетський президент Анвар ель Садат веде „надто компромісову політику" відносно Ізраїля. Понеділковий випадок — це перший, в якому захоплено єгипетський літак.

Новий землетрус навістив Китай та Філіппіни

Пекін. — У понеділок, 23-го серпня, новий землетрус навістив Шечванську провінцію в південно-центральній частині комуністичного Китаю та деякі частини Філіппінських островів. Поки що нема жадних звідомлень про кількість жертв чи про шкоду, заподіяну цим новим землетрусом. Це вже четвертий землетрус в Китаї цього року, а другий у Філіппінах. Перший і найбільше нищівний навістив Китай 28-го липня. Філіппіни пережили перший землетрус 17 серпня, коли згинуло або пропало без вісти коло 8,000 філіппінців. Досі не відомо скільки згинуло китайців, бо Пекін не подає такої статистики. Науковці думають, що цього року по цілому світі від землетрусів згинуло коло 50,000 осіб.

На оселі СУМА відбувається вишкільний табір

Елленвілл, Н. Й. (Г. Ц.). В неділю, 15 серпня ц. р. тут на оселі СУМА розпочався 21-ий вишкільний табір СУМА, який цього року має назву „Борці за правду".

Святочне відкриття табору відбулося в год. 4-ій по полудні, в якому взяло участь 124 учасників табору, члени Головної управи, інструктори та багато гостей.

Табір відкрив в імені Головної Управи СУМА мґр Е. Гановський, а святочний наказ про відкриття Вишкільного табору, прочитав голова Таборової Комісії Григорій Цебрій.Мґр Е. Гановський представив членів Команди та інструкторів, до якої увійшли: Корнель Василик — комендант, мґр Петро Когут — бунчужний, Христя Цебрій — писар, Стефа Грицковян — медсестра, Юрій Фурда — кошовий, Ірена Мудрик — кошова. Постійні інструктори, які провадитимуть таборовою програмою: проф. Зенон Б. Саган — головний виховник, Михайло Фурда. мґр Іван Кобаса, Ігор Мірчук, Роман Зварич, пані Богданна Сидор - Чарторийська, проф. Роман Левицький, Микола Скірка. Доїжджаючі інструктори: мґр Евген Гановський, проф. В. Трембіцький, д-р Анатолій Бедрій, проф. д-р Ігор Соневицький, мистець Любослав Гуцалюк.

Табір триватиме до 5 вересня ц. р. включно, та проходитиме в чотирьох вишкільних групах: а) кандидатів на впорядників 1-го ступеня, б) кандидатів на впорядників 2-го ступеня, кандидатів на виховників 1-го ступеня і г) кандидатів на виховників 2-го ступеня.

Табір складається із старших юначок і юнаків та членів дружин, у віці від 14 до 20 років. Його поділено на два коші та чотири Курені. Духовною опікою табору та оселі займаються отці Василіяни із парафії св. Юра з Ню Йорку, та о. Іван Ткачук від Української Православної Церкви.

Напередодні відкриття Вишкільного табору, в суботу 14 серпня, закрито спортовий табір — школу, який відбувся під проводом коменданта Петрика з участю 84 осіб.

Вишкільний табір триватиме до 4-го вересня, а опісля курсанти візьмуть участь у великому всеамериканському Здвизі СУМА який, як відомо, відбудеться 4, 5 і 6-го сересня (День Праці) на цій просторій оселі.

Союз Українських Організацій Австралії відзначає своє 25-ліття

Під час відвідин у „Свободі". Сидять (зліва): Микола Свідерський, п-і Галина Свідерська та ред. Василь Тершаковець.

Джерзі Сити (В. Т-ець). — Цього року наші земляки в Австралії величаво відзначатимуть 25-річчя існування Союзу Українських Організацій Австралії (СУОА), як рівнож відбудуть другу частину Четвертого Здвигу Українців Австралії, на якому одержать спеціяльно виготовлені медалі-відзначення та грамоти ті українці й українки, які своєю працею причинилися до розвитку українського життя в тій країні — інформував екзекутивних урядовців УНСоюзу та редакторів „Свободи" голова СУОА, Микола Свідерський, який, відбуваючи подорож довкруги світу зі своєю дружиною Галиною, недавно завітав до Української Будівлі в Джерзі Ситі.

М. Свідерський, який також репрезентує газету „Вільна Думка" в Сіднею, та його дружина п-і Галина інформували, що вже відвідали кілька українських осередків в ЗСА, мають також побувати в Монтреалі та Торонті, де п. Свідерський плянує взяти участь в нарадах Президії СКВУ для обговорення спільних питань, як рівнож в Лондоні, Англія, відбути наради з представниками Союзу Українців Британії. Безпосередньо перед поворотом до Австралії, п-во Свідерські побуватимуть в Римі, де мають бути на авдієнції в Патріярха Йосифа Сліпого. Між іншим, Союз Українських Організацій Австралії вислав протест-телеграму до папи Павла VI-го, в якому, в імені українців всіх віровизнань, засудив те, що Ватикан заборонив Патріярхові Йосифові прибути на Міжнародний Евхаристійний Конґрес у Філядельфії.

Інформуючи про відзначення 25-ліття СУОА, М. Свідерський зазначив, що хоча це порівняльно короткий час — адже американські українці цього року відзначають 100-ліття свого поселення в ЗСА — то в Австралії зроблено за цей час досить багато. Існують українські церкви католицького, православного та протестантського віровизнань, діють різні наукові та культурно-освітні організації і установи, наша молодь зорганізована в СУМ-і та Пласті, існують школи українознавства, та вже розпочалися старання встановити Катедру Українознавства при Сіднейському університеті. На цю Катедру вже задекляровано 150,000 долярів, а ще потрібно зібрати понад 100,000. Професор д-р Ярослав

(Закінчення на ст. 3-ій)

Заповідають ювілейну зустріч в Енн Арбор

Енн Арбор (Олекса Біланюк). — Восени 1951 року, група українських студентів Мічіґенського університету (Енн Арбор) згуртувалась в Українську Студентську Громаду і розгорнула багатогранну діяльність. Щоб відзначити 25-ліття цієї події, в суботу, 25 вересня 1976, відбудеться в Енн Арбор ювілейна зустріч бувших і сучасних членів цієї громади та її прихильників. Зустріч матиме академічну і товариську частини. Академічна частина складається з двох сесій. Тема ранішньої сесії (9:30-11-15) це — „Суспільний і економічний стан сучасної України". Двадцятихвилинні доповіді виголосять: проф. Слав'ян Біллон (Унів. Делевер), проф. З. Лев Мельник (Унів. Сінсінаті) та проф. Мирон Мельник (Унів. Кент). Дискусію вестимуть — проф. Володимир Бандера (Унів. Темпл) та проф. Микола Богатюк (Ле Мойн Коледж). Головою сесії буде проф. Михайло Зін (унів. Віндзор). Під час спільного полуденку, проф М. Богатюк дасть огляд: „Вклад українців у суспільне та економічне життя Америки".

Пообідня академічна сесія (2:30-4:15) присвячена питанням української історії, літератури та лінґвістики. Сесію вестимуть — проф. Ася Гумецька та проф. Роман Шпорлюк обоє з Унів. Мічіґен). Доповідачами будуть докторанти українських студій Мічіґенського Університету: Жан-Поль, Химка, Джеймс Мейс, Людмила Літус та Віра Перешлюга.

Товариська частина переплітається з академічною, Вона складається із товариських зустрічей між сесіями, виставок праць абсольвентів, висвітлення телевізійного фільму з 1955 року, коктейлю (6:30-7:30) і спільної вечері (7:30-9:30). Під час вечері промовлятиме проф. Пол МекКрекен (бувший економічний дорадник президента ЗСА). Його тема: „Особиста свобода в централізованій економічній системі". Проф.МекКрекен був пропрофесором - дорадником Української Студентської Громади в роках 1952-53.

Зустріч закінчиться ювілейним балем, що триватиме від 9:00 до 1:00 год. ночі.

Академічні сесії відбудуться в будинку „Мічіґен Юніон". Коктейль, вечеря і баль відбудуться у новому імпозантному приміщенні „Рома Голл" Ініціятивна Група щиро запрошує до участи в ювілеї не лише бувших та сучасних „Еннарборців" і їх рідних, але й широкі кола українського громадянства. Точніші дані про ювілей можна отримати, пишучи на адреву:

Univ. of Mich. Ukrainian
Students and Alumni Assoc.,
2427 Buckingham Rd.,
Ann Arbor, Mich. 48104.

Коли необхідно, можна

(Закінчення на ст. 3-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montbomery Street, Jersey City, N.J. 07303. Application to change frequency to "Daily except Mondays and holidays" pending at Jersey City, New Jersey.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Грізне мементо

Республіканська конвенція та її відгомін минулого тижня відсунули дещо на другий плян зацікавлення подією, яка в обставинах могла б легко стати катастрофою з непередбаченими наслідками. Мова про нікчемну провокацію червоних північних корейців, які сокирами і мотиками зарубали двох американських старшин у здемілітаризованій зоні між Північною і Південною Кореєю, як ті обтинали галузки з дерева, що їм, правдоподібно, заслоняли вид та утруднювали спостерігання за рухами комуністів у тій зоні.

Цілком зрозуміло, що Америка зареагувала на цю чергову комуністичну провокацію демонстрацією своєї сили: відкликанням всіх відпусток та зарядженням поготівля стаціонованих в Південній Кореї своїх військ і висилкою двох додаткових ескадриль своїх бомбардувальників на підсилення своєї авіяції. Кілька днів пізніше з'єднання американських і південно-корейських військ увійшло в здемілітаризовану зону і вже без будь-якої інтервенції з боку північних корейців зрубало те дерево, біля якого прийшло до „випадку", що міг легко довести до нової війни. В дальшому розвитку подій диктаторський президент Північної Кореї передав Військовому Командуванню Об'єднаних Націй „вияснення", в якому брутальне вбивство двох американських старшин та поранення кількох американських і південно-корейських вояків називається „жалюгідним", але Вашінгтон не вдоволився таким „вясненням" і поготівля своїх військ не відкликав.

Згідно з твердженнями американської розвідки та політичних спостерігачів, тепер немає ще безпосередньої загрози, що „випадок" в здемілітаризованій зоні може довести до війни. Але такої можливости ніколи не можна виключати. Так чи інакше, випадок в Кореї може послужити грізним мементом для всього людства, що в обставинах поділу на вільний і миролюбний демократичний та розбишацько-імперіялістичний комуністичний загроза воєнної катастрофи завжди існуватиме. Корейський „випадок" може бути ще якось полагоджений мирно, але яка є гарантія, що завтра, післязавтра, за тиждень чи за рік комуністичні розбишаки в Кореї чи будь-якій іншій країні не заінсценізують якоїсь іншої провокації, яка може перебрати мірку і таки розпалити нову війну. Напевно бо не в мирних цілях червоні ватажки в Кремлі та всіх інших опанованих ними країнах постійно і коштом перманентної нужди свого населення збільшують свої збройні сили, прикриваючись всілякими „детантами" та „взаємокорисними" облудами співіснування.

Можна тільки висловити надію, що „випадок" в Кореї послужить вільному світові тим грізним мементом-пригадкою Дамоклового меча, що висить над світом у формі розбишацького комунізму.

Велика відповідальність

Відносно короткий час, бо тільки два з половиною місяця відділяє нас від того найважливішого в американській демократичній системі виборчого дня, в якому „нарід є босом" та вибирає свою „владу народу, через нарід і для народу" із президентом та віцепрезидентом країни у проводі. Ніхто інший, як тільки кожний з нас виборців, у тому дні вирішуватиме долю Америки, а з нею у великій мірі і світу, на чергові чотири роки. Один бо голос у таких виборах може перерішити їх вислід. Слова нашого Великого Каменяра: „Кожний думай, що на тобі міліонів стан стоїть, що за долю міліонів мусиш дати ти одвіт", навряд чи можна з більшою точністю застосувати в будь-якому іншому випадку, як власне в американських виборах.

Кожний з нас з власної практики знає, як часто віддання нашого голосу на того чи іншого кандидата перерішують цілком другорядні мотиви, від одного чи другого доброго слова починаючи, а на вигляді кандидата кінчаючи. Дальше, рідко хто з виборців, віддаючи свій голос, має на думці цілість справ, обмірковує всі можливі тільки „за" і „проти" і на цій підставі голосує. Очевидно, що найважливішими справами кожної країни є взаємозалежні її безпека і добробут, при повному не тільки зберіганні, але й постійному поширюванні та закріплюванні людських прав та індивідуальних вольностей.

До цих основних справ займають відповідне становище схвалені конвенціями плятформи обох партій і їх відповідно інтерпретують та з'ясовують і наголошують кандидати. Важливе, щоб кожний з виборців старався основно і добре з цими справами познайомитись та — як казали в Україні — кожного послухав, але свій розум мав.

Формальна й остаточна виборча кампанія почнеться під час Свята Праці і триватиме до самого дня виборів, що відбудуться у вівторок, 2-го листопада. Преважливе, щоби в тому часі кожний виборець у межах своїх можливостей постарався виробити собі власну думку, базовану на знанні справи та особистому переконанні, на котрого з кандидатів він повинен віддати свій голос. Розвинені до перфектности засоби масової інформації — преса, радіо і телебачення кожному в цьому виробленні власної думки дуже допоможуть, аби ми тільки з цих можливостей і нагод скористали.

Совєтський письменник в обороні села і природи

(ст.). — Валентин Распутін (розмірно новий письменник, бо перша збірка його оповідань появилася 1967-го року) каже у своїй найновішій повісті п. з. „Живи й пам'ятай", що письменник не повинен бути педантичний, повинен писати про „внутрішній світ людей", а повинен поводитися як сумління його покоління. Батьківщиною Распутіна є Сибір. У його повісті героїнею є жінка Настьона, яка переховує свого чоловіка - дезертира при кінці Другої світової війни. Коли повість появилася друком, читачі запитували Распутіна: „Чому ця жінка врятувала життя свого чоловіка Андрея ціною інших? Чому ця жінка не знайшла настільки сили, щоб зараз таки осудити його?" Одначе, Распутін в інтерв'ю обороняє Настьону й Андрея. Він уважає раненого Андрея радше трагічним, ніж винним, тому що випадково здезертирував. Каже, що не міг зобразити в чорних кольорах чоловіка, якого так дуже любила вірна жінка, і взагалі нікого не можна зображати тільки в чорних кольорах, заявив він в кінці.

Іншим письменникам також робили закиди за їх пристрасть для відсталих сіл, які мали зникнути задля промислового розвитку. Одначе, Распутін доводить, що коріння є дуже важливе для людства. „Села слід цінувати за те, що вони вчать нас про моральні й етичні вартості — такі як наприклад піклування про старих, чого вже нема по містах".

Роман Рахманний

ТРАВА РОСТЕ І ПІСЛЯ НАС

II

Кожному своя слава

З деякою добродушністю і впрозумінням годиться критикувати власне суспільство в цьому відношенні. Українці у державах свого поселення — це безпосередні чи посередні розбитки із національного корабля під час усесвітньої воєнної бурі. Ніхто з них не хоче бути „абсолютним нулем" у масі однаково-заокруглених нульових істот іншого походження. Те почуття в них змічнене почуттям відчужености у суспільствах, що як не на словах, то на ділі, виключають їх від свого процесу існування навіть на рівні трави.

Чому ж тоді дивуватися появі надмірно великого числа ювілеїв у нашому всесвітньому суспільстві, з'їздів, конференцій та побутових себевеличань? Адже і в чужих суспільствах спостерігаємо те саме явище: кожен будує собі пам'ятник.

Той будує з грошей, а той з нужди. Цей з бюрократичної позиції, а той з духовної влади над групою людей. Один із політики, а інший з мистецьких творів: з допомогою слів, звуків, фарби, глини, залізобетону, скла чи відламків колись ужиткових речей. Науковець — з книг, багатих на цитати і зноски. Журналіст будує з газетного паперу, задрукованого словами й ілюстраціями; телерепортер — з миготливих картин на телеекрані, радіожурналіст — із словесних звуків в етері.

Але й будуються пам'ятники також із злоби, полемічної отруї, плямування чесного імени своїх сучасників і предків; постають у нас пам'ятники і з партійницького розбрату і з т. зв. прямувань до єдности. Тому, хоч не бракує в нас пам'ятників із граніту й мармору — фізичного чи морального, то все-таки ще надто багато людей виструнчилися на пам'ятниках із хламу і сміття.

Споглядаючи ось на них, спостерігаючи метушню довкола цих спроб „вирости понад своє оточення", можна і треба запитатися:

— Чи серед того вселюдського будівництва вавилонських веж гідности і негідности, висячих городів чесности і підлоти є ще десь гідне місце для справжньої людини?...

Один приклад

Люди, що переможно пройшли вогневу пробу на просторах „тюрми народів" — цебто Совєтського Союзу, рішучо відповідають:

— Так, і в нашому світі є достойне місце для справжньої людини, яка хоче жити на рівні людської істоти, а не трави. Але до того місця веде хресна дорога.

Із багатьох прикладів на правдивість цього твердження нагадаймо один.

Надія Мандельштам, дружина поета Осипа Мандельштама, як і він виросла у жидівському середовищі, яке вважало російську мову й культуру за свої рідні. Обоє вони визнавали поезію, як чисте мистецтво — суверенне в собі, незалежне від будь-якої ідеології та системи правління.

Коли навіть міцніші дуби російської, української та інших національних культур згиналися, немов лози, під тиском вітру із Кремля, Осип Мандельштам не підкорився обов'язуючій течії. Він не віддав свого таланту на послуги большевицько-російським „язичникам". Вони його, разом з Надією, довго переслідували, довго любувалися гонитвою за своєю жертвою, щоб врешті загнати його в один із концтаборів ГуЛагу і знищити. Поховали його разом з іншими у невідміченій могилі „лише з биркою на нозі", так, як згодом знищили і поховали чоловіка Катерини Зарицької, Михайла Сороку.

Надія Мандельштам, як багато українських жінок, пройшла через море терпінь разом із своїм чоловіком і без нього в часи, коли багато підсовєтських жінок вирікалися своїх чоловіків на перший натяк невдоволення режиму. З нараженням себе на втрату волі, а то й загибелі, Надія врятувала і зберегла поетичну і прозову спадщину свого чоловіка тоді, коли його найближчі приятелі (а в їхньому числі також Є. Пастернак) лякалися і згадки про Осипа.

Вона з пам'яти списала деякі його вірші, перевірила копії інших із чужих записів, зібрала їх у більшеньку книгу і добилася того, що їх надруковано закордоном. Цим вона здвигнула незнищимий пам'ятник одній незламній людині. Можна б рискувати твердженням: відомо, що жінки народжують мужчин, але в цьому випадку жінка воскресила одного з них до нового життя, бо із небуття вирвала його ім'я, всупереч усім намаганням московського режиму. В одному місці своєї „Другої книги" спогадів-міркувань Надія Мандельштам (що, до речі, в Совєтському Союзі стала християнкою!) занотувала єдиний випадок нестерпного страху перед зустріччю з опричниками того режиму. Але не за себе:

„...кожної хвилини я чекаю, що ось-ось вони увійдуть і відберуть у мене ці записки. Але добровільно я їх не віддам. Забрати їх можна тільки зі мною...

Списавши історію долі Осипа Мандельштама і занотувавши свої думки про сталінські та після-сталінські десятиліття у Совєтському Союзі, Надія Мандельштам хоч-не-хоч створила нерукотворний пам'ятник і собі. У

(Закінчення на ст. 3-ій)

Б. Цимбалістий

ВАЖЛИВИЙ ДОКУМЕНТ З ПОЛЬЩІ

Тому півтора року, в статті в „Сучасності" й кількох статтях у польській газеті „Тидзєнь Польскі" (ТП), автор цих рядків стверджував майже відсутність українсько - польського діялогу. До того часу можна було почути спорадичні голоси „волаючих у пустині" українських та польських публіцистів, що вказували на потребу шляхів до порозуміння між обома народами. З винятком Лондону, де Українсько-Польське Товариство під керівництвом мгра К. Зеленка проявляє жваву діяльність від багатьох років, і трохи Чікаго, де існує Союз Приязні, українці і поляки деінде себе ігнорували. Преса лише віддзеркалювала такий стан взаємин.

Останніми місяцями стан дещо змінився. Ю. Лободовскі, який кілька років тому нарікав на брак справжнього діялогу, на байдужість загалу до цієї справи, тепер стверджує в числі ТП/16-го травня ц. р.), що діялог став більше інтенсивним, але він ще „штульгикає". А штульгикає він, на його думку, — через справу Львова, приналежність якого до України українці не думають навіть ставити під сумнів, знову ж деякі поляки ще не готові зректися своїх прав до нього. Він однак стверджує, що щораз більше польських публіцистів приходить до висновку, що Львів вже назавжди втрачений для Польщі і з цим фактом треба погодитися.

Що діялог став живішим, можна переконатися, переглядаючи польську еміґраційну пресу. Лондонська газета „Тидзєнь Польскі" дуже часно містить статті на своїй сторінці „польсько-українського діялогу", а її редактор Вацлав Заґурскі запрошує українських публіцистів дописувати до газети, щоб оживити діялог й приспішити українсько-польське порозуміння. Ось за останні місяці „ТП" видрукував такі статті:

15 листопада 1975 р. опубліковано статтю Карла Ваньковича п. н. „За трактат розуму і доброї волі". Автор пропонував полякам і українцям менше дивитися в минуле, а більше у майбутнє, менше апелювати до почуттів, а більше до розуму, в контактах шукати менше тактики, а більше щирости. „Тепер не можемо підписати договору про границі чи про вічну приязнь". Тому тим часом домовімося про трактат розуму, доброї волі, оживлених спільною метою і свідомістю невідхильної конечности узгідненої дії".

20-го грудня 1975 р. Казімєж Трембіцкі опублікував в тій самій газеті статтю: „Польща і Україна на переломі історії". Він вказує, „що нема двох народів в Европі, приязнь та солідарність яких була б пліднішою для перетворення Европи в побосвище „гризущих себе за кості драпіжників", на спільноту конкуруючих, але і співпрацюючих у приязні народів. „Українсько - польський антагонізм і включення України до великоросійського комплексу було найвищим досягненням російського імперіялізму. Знищення цього осягу і відродження польсько - української солідарности... буде остаточною поразкою обох форм імперіялізму (російського і совєтського) зі спаленими наслідками для російського народу, якому вкінці настане нагода скористати зі свободи".

21-го лютого ц. р. „ТП" спублікував статтю Львів'янина п. н. „Союз". Ця стаття була друкована раніше в „Сучасності" (січень 1976). Автор — походить зі Львова і сьогодні займає визначне становище в Польщі. Він вважає втрату Львова найболючішою втратою після останньої війни. Проте, в ім'я глибше зрозумілих польських інтересів поляки мусять погодитися з втратою „східніх земель". Він твердить, що так думає багато його земляків у Польщі.

У відповідь на цю статтю Здзіслав Сталь написав статтю п. н. „Ціна неоялтанського прометеїзму" („ТП", 3-го квітня ц. р.), в якій він знову виступив проти акцептування теперішніх границь між Польщею і Україною, усталених на конференції в Ялті. Він описує врочисті відкриття пропам'ятних таблиць для оборонців Львова у Варшавській катедрі і на Ясній Горі, вважаючи їх доказом, що польський нарід не зрікається своїх прав до Львова, як стверджував Львів'янин.

Дуже речеву арґументацію проти З. Сталя розвинув згаданий вже Карло Ванькович у статті п. н. „Ціна повороту до теперішнього статусу кво". Він зокрема вказує на факт, що Західня Україна заселена українцями: як можна говорити про демократію і рівночасно не рахуватися з волею населення і прилучати його до чужої держави?

24-го квітня ц. р. „ТП" помістив статтю Вітольда Борисєвіча з Чікаґо. Він так себе представляє: „Я теж походжу з теперішньої Західньої України і я є її автохтоном з діда і прадіда. Я боровся за неї проти українців в листопаді 1918 р. і завжди в першій лінії. Я зв'язаний з цією батьківською землею почуттями не менше, як українці, які за неї теж проливали кров". Проте він вважає, що до

(Закінчення на стор. 3-ій)

Яр. Рудницький

ЗАВЕРШЕННЯ ТВОРЧОГО П'ЯТДЕСЯТИРІЧЧЯ

(З приводу появи „Життя" Вол. Янева, 1975)

Нова збірка поезій Володимира Янева п. н. „Життя", що її сам автор означив, як „Лірика книга 4", завершує 50-річчя поетично-творчих шукань і здобутків поета й ученого. Бож, як відомо, перший його вірш „Перебій Прута" був надрукований у місячнику „Молоде життя" за 1926 у Львові, що його тоді редаґував Богдан Кравців. А там після збірок „Сонце й ґрати" (Берлін 1941), „Листопадові фраґменти" (Берлін 1941) та „Шляхи" (Мюнхен 1951) автор завершив півсторіччя своєї поетичної творчости згаданою збіркою „Життя", вперше в його літературній практиці ілюстрованою Галиною Мазепою-Коваль.

„Життя" — це поетичний перегук із Картезіянсько-Антоничевим: „Коґіто-ерґо сум" – „Співаю – тож існую" із одного боку, а з другого з модерними філософами екзистенціоналізму Ясперсом, Гайдеґґером, і ін., при одночасному, може й підсвідомому, надхненні Кіркеґором, чи нашим Сковородою, хоч у цьому останньому випадку автор далекий від поетичної девізи „тихого корпотання віку", щоб стати „щасливим чоловіком"! Все ж для всякого, хто вглиблюється в поезію Янева, ясно, що його протистава особистого мікрокосмосу фізично-духовому макрокосмосові (чи за його гарним новотвором: „всесвіттю", стор. 89), визов технології, що загрожує духовому вдосконалюванню людини в її відвічному змагові до „калокаґатії", одне слово філософська рефлексія — основний тон і основна прикмета нової збірки поета-мислителя. Вона, ця рефлексія, достиглa, зрівноважена, всеохоплива, далекозора. И хоч поет старається якось усистематизувати матеріял у „Пролог" (стор. 7), „Із смерків у світанки" (11-20), „Мрія та слово" (21-86), „З подорожнього записника" (87-92), „Настрої" (93-101), „Автопортрет" (107-116), виділюючи спеціяльно один вірш „На смерть Євгена Врецьони" (103) в окрему частину (до речі, хронологічно останню — 1975), то проте цілість збірки — мозаїка найрізніших назверхніх виявів його глибинного „всесвіття", що — як у всіх інших творців — може знайти тільки часткове найрелевантніше, відбиття на поверхні „зовнішньої форми", тобто поетичного вислову. Все ж і хронологія написання поодиноких віршів (1970-1975) без її стислого придержування, і сюжетно-тематична довільність, включно з непов'язаністю чи „перепов'язаністю" поодиноких віршів із попередніми, чи наступними, виразно вказують, що систематика матеріялу окремих розділів, хоч і продумана й технічно виправдана і автором і (за ним) його ілюстраторкою, має всі признаки довільности, й такий, напр., „Пролог" можна б сміло вважати „Епілогом"; явище зрештою не нове в українській літературі (пор. хоч би Шевченкове з „Гайдамаків" «По мові — передмова, можна б і без неї»"). Правда, Янева „передмова — підсумок його поетично-філософських рефлексій і дум і вона чи не найсинтетичніша частина цілого „Життя", пор.:

Як рік лиш день, а день
година,
Що знов секундою стає,
В спішні століття йде людино
По ціле сповнення своє.

Сьогодні — завжди
післязавтра
В далекім прицілі мети,
Сьогодні завжди тільки
стартом
В далекі соняшні світи...

(стор. 9).

І хоч при прочитанні цілого вірша думка лине сторіччя назад до Сковородинського запиту „Убі ест преціюм темпоріс?" (Де ціна часу?), то все таки треба об'єктивно признати, що згаданий вірш не тільки підсумовує ввесь світ думок, уявлінь, почувань і взагалі реакцій автора на сучасну „сторозтерзану" дійсність, але й віддзеркалює цілий „етос і патос" збірки „Життя"...

Безперечно вона відбиває нервовий поспіх і ритм — аритмію нашої доби, де в висліді технологічного поступу „близнятами і вічність і хвилина" (стор. 89), де „з висот падають на землю зорі" (92), де „немає спокою в океані метушні" (116), але де теж „з Фавста глузує Мефісто" (56). І власне в універсальності думок, у сучасності настроїв, у ґльобальності, якщо не космічності підходу до проявів життя, а дальше в контемплятивності протистави модерного мікрокосмосу — „всесвіттю" — тематична цінність і — в діяхронічній перспективі — тематичний поступ Янева від „Перебою Прута", від „Сонця й ґрат" та „Листопадових фраґментів" до сучасного далеко-простірного й глибоко-думного авторового „Життя"

Коли ж іде про поетичну форму віршів, то вона без сумніву досконаліша своїми строфічними структурами, римо-ритмічними прикметами, „супермодерною" перевантаженістю алітераціями, багатством метафор, метонімій, гіперболізму, епітетів, антитез, включно з умілим контрастуванням образів, чи думок. Особисто, підписаний завжди прикладав і прикладає ваги сміливості й розголові поетів в ділянці новотворів. От хоч би згадане вгорі „всесвіття" для „макрокосмосу", а там „людяніти" = «ставати повнісною людиною» (стор. 40), „зріти" в розумінні доспівати (75), „надхненниця" — «та що дає надхнення» (77), „відчайний" — «розпучливий» (61) та ін. Цікаві, свіжі й оригінальні синтаксичні сполуки, як „зелена просинь" у нюансуванні кольорів (13), „сонце усміху" (15), „дерев портали" (97), „мрій аркади" (101) і ін. Тут і там вражає тавтологія в роді „стріли націлені на ціль" (31), „мислей мислі" (48), тощо. Все ж форма Яневових віршів випрацьована до деталів, розроблено-плекана, місцями інтелектуально — перецизельована (з малими винятками, що викликають враження штучности) може вдоволити й найвибагливішого споживача поезії (якщо такі є ще!).

При обговорюванні формальних вартостей книжки не можна поминути мистецького оформлення її — ілюстрацій Галини Мазепи-Коваль. Ілюстратор - малярка дуже тонко відчула характер цілої збірки й поодиноких її віршів і дала їм свою індивідуальну інтерпретацію, часами мало, — а частіш багатомовну. Це останнє якнайкраще зілюстроване на стор. 107 у вступі до авторового „Автопортрету": три орли, як три авторові польоти в перспективних розмірах, чи як хоче Янів: „із лету птаха обняти поглядом життя" (110). Прекрасна й багатомовна ілюстрація на стор. 112 із трьома філософами; є їх (ілюстрацій) багато більше й вони безперечно підносять естетичну вартість „Життя".

Ярослав Гриневич

СПОМИН ПРО ПОЕТА

Виїжджаю з лябіринту освітлених сабвеєвих тунелів — на ясний шлях. Тут, на недалекій зупинці сходжу сходами вниз, щоб, вимнаючи авта в бігу й бензинову станцію, знайтись на 49-ій вулиці Лонг Айленд Сити, перед кам'яницею 43-25.

Тут живе Роман Купчинський автор пісень, які ще за його життя стали народними піснями. Наша стріча умовлена телефонічно, отже ніякої несподіванки немає. На голос дзвінка відчиняє двері старша пані, усміхнена хоча лице у неї втомлене. У неї, як довідуюсь прикра астма. Дочки Тетяни немає, вона на праці.

Входжу у вітальню, в якій видніє кілька фляконів з прегарними квітами. Під стіною, на постументі різьба: голова поета долота Сергія Литвиненка.

За хвилину у вітальню входить Роман Купчинський. Вітаємось. Він крутить папіроску. Це звичай ще з вояцьких часів УСС і УГА. Я приніс із давнтавну дрібний гостинець: пахучий тютюн і слоїк правдивого меду з Греції.

Знаю, — говорить поет, що вас привело. Ви принесли матеріял до Листопадового збірника. Я ж, редактор В-ва „Червона Калина". А тільки, мабуть, прочитання вашого матеріялу забере мені чимало часу. І то там не завжди мене слухають і друкують речі потрібні всуміш з непотрібними. Моя робітнича кімната, — пригадуєте як ми складали календарець „Червоної Калини". Ми сиділи на канапі і я з вами прочитував і укладав його зміст.

А тепер, зчасом прийшли нові події, нові матеріяли для друку. Треба обов'язково віддати друк Листопадового Збірника В-ву „Червона Калина", а то готов якийсь „амбіціонер" попсути книжку.

За чаєм, що його подала господиня дому, йшла розмова про книжку, яку зібрав із різних політичних трактатів, редактор Іван Кедрин Рудницький, В-ва „Червона Калина". „Ну, й бачите, що там написано, які коментарі про „Зятківський договір", якого в дійсності й не було. Дякую за статтю про „Паралелі". Кедрин знав про Ваші і мої закиди і додумався написати вступ. Той вступ ослаблює трохи його вислови „русо- чи польонофільство". Ваша стаття добра і потрібна.

На тім становищі стоїть НТШ в Сарселі, Франція, яке у листі до мене написало: „...гарно дякуємо, що ви так гарно оборонили честь УГА".

Я спитав поета чи працює над якимись віршами й висказав подив, що такі чудові пісні вийшли з-під його пера. На це була відповідь: „Треба мати руку, „набиту" провидінням, й тому тоді написалося про життя-буття нашого Народу.

Я прощав п-во Купчинських. Зближався час, коли по праці мала прийти втомлена дочка Тетяна.

— 0 —

Дня 2-го грудня 1972 р. улаштувало НТШ Наукову конференцію в річницю смерти другого поета УСС-ів Лева Лепкого. Конференцію відкрив проф. д-р Василь Лев, виставку експонатів приготовив свояк Лепких інж. Роман Кобринський. Провід конференції належав до мене. Спомини про Лева Левкого говорив Михайло Остоверха, Роман Купчинський і я. Ми співали пісню: „Видиш, брате мій..." слова Богдана Лепкого, а музику до неї склав пок. Лев Лепкий.

Був це, мабуть, останній публічний виступ Романа Купчинського.

— 0 —

Минуло декілька років. Стан здоров'я обоїх п-ва Купчинських значно погіршився, так, що родина примістила їх у виздоровчім домі на північ від Ню Йорку. Згодом, поет перестав пізнавати тих, що його відвідували. Зближавсь невмолимий Косар з косою. 10-го червня 1976 р. на віки замкнув Роман Купчинський втомлені очі. 12-го грудня, в час похоронів в українському Пантеоні в Бавнд Бруку, виросла ще одна могила. Було багато вінків і промов. Домовину, у якій спочив поет, вкрила китайка. І мені, що глядів на цвинтар, пригадавсь вірш Романа Купчинського:

„Ніби сниться, заквітчана
площа, —
ріка прапорів, море голов
І та пісня —
з усіх найдорожча
і те серце, роздзвонене знов.
І нараз все затихло мов
камінь...

Досліди Вікінґа не виявляють можливостей життя на Марсі

Пасадена, Каліфорнія. — У понеділок, 23-го серпня, американські космічні науковці повідомили, що дальші досліди, переведені роботом „Вікінґ I", який осів на Марсі ще 20-го липня ц.р., не підтвердили попередніх здогадів, що на тій плянеті існує, або існувало хоч би мікроскопічне життя. Досліди над новими грудками пороху з поверхні Марса, як рівнож досліди атмосфери не виявили достатньої кількости вуглецю, який на Землі є конечною складовою частиною будь-якої форми життя. Науковці заявили, що робот Вікінґ I" продовжуватиме досліди. Експерименти щодо можливостей життя на Марсі та інші досліди також переводитиме робот Вікінґ II, який вже ввійшов в орбіту цієї плянети і має осісти на ній 3-го вересня.

ТРАВА РОСТЕ І ПІСЛЯ НАС

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ньому, немов у калейдоскопі, бачимо не тільки поета Осипа Мандельштама з усіма його шляхетними і менш шляхетними рисами, спостерігаємо постатті з цілого совєтського суспільства, на всіх етапах „нелюдіння", але й також бачимо постать Надії, як словесного месника за кривди, що їх зазнали там люди різних національностей.

Не єдиний приклад

Надія Мандельштам — не єдиний, але вражаючий і переконливий приклад того, що навіть у совєто-російських умовах „організованої підлоти" справжня людина спроможна залишити достойний слід по собі, спроможна знайти сенс у своєму бутті.

Переконливі та не менш вражаючі приклади такого людського й людяного підходу до життя дали нам ті українці, що немов сильні дуби серед чагарнику і хмизу совєтської дійсности піднялися на рівень української та універсальної людини.

Валентин Мороз, Лев Лук'яненко, Михайло Масютко, Іван Світличний, Євген Сверстюк, Святослав Караванський з дружиною Ніною, Михайло Сорока і його дружина Катерина Зарицька, Ігор Калинець з дружиною Іриною, о. Василь Романюк, Василь Макух та багато інших, відомих і менш відомих. Обороною своєї особистої гідности та національної чести вони збудували собі гідні пам'ятники, звідки вони видніють великій частині людства та звідки їхній голос, а то й шепіт, чують мільйони людей.

Кожна людина будує собі якийсь пам'ятник, свідомо чи несвідомо.

Згадані українські вільнодумці-патріоти великі ще й тим, що вони, ідучи на конфлікт з позірно непереможною владою Кремля, не мали наміру... отак „собі славоньки зажити". Вони не були депутатами, трибунами ані політиками, що із всенародних трибун роблять собі вежу слави і достатків. Навпаки! Вони добре знали, що, обороняючи українську культуру і право української нації на власне суверенне життя у незалежній українській державі, вони можуть зникнути у совєтській Нірвані без сліду і без відгомону.

Адже весь світ визнавав, що тоталітарна влада Москви спроможна була заглушити всяку вісточку про їхній скромний або й небуденний подвиг. Їхній виклик міг би залишитися невідомий більшості українців у Совєтському Союзі, а не тільки людям у широкому світі. Вони знали це...

А все таки, вони пішли цим хресним шляхом, бо хотіли жити на рівні людини, а не трави чи тварини. У цьому вони похожі на своїх українських попередників — українських повстанців та революціонерів, які в глухі часи сталінського свавілля та байдужости суспільства Заходу понад десять років збройно протиставилися потузі Москви на території України і сумежних держав.

Не то слави, але навіть могилки із хрестом на ній вони не очікували для себе за своє надлюдське зусилля, що його світ почав недавно визнавати і славити, як одне з найвидатніших в історії людства.

Скромність і себезаперечення тих борців та їхніх наслідників патріотів — вільнодумців, ненароком, передала нам згадана авторка Надія Мандельштам, коли написала свій власний заповіт-некролог:

„...нікому не відомо, де поховали всіх моїх рідних. Усі вони без могилок. І я не хочу, щоб моє місце поховання було відмінне від їхніх. Нехай і воно буде таке затоптане й забуте, як місця поховання усіх інших".

Тільки справжня людина, що спромоглася відокремитися від череди „совєтських мавп у штанах", могла сказати це гідне слово за себе і за всіх інших.

Запитання нам усім

Зробили це люди багатьох національностей у тюрмі народів — СССР.

Українців серед тих „справжніх людей" — найбільше.

Із плятформи свого нерукотворного пам'ятника вони єдині мають право кинути нам усім, унизу, недвозначне запитання і щиру пересторогу:

„Трава ростиме й після нас... І через віки-століття може й наші серця перетворяться у кам'яне вугілля. Однак, як тільки у той теплоносний антрацид ударять, „задзвенять джаґани в копальні", тоді він промовить людським голосом до свого нового людського довкілля: Я — українське серце, що колись жило на рівні людського життя-горіння!..

А чим озветься вугіль вашого серця, коли його розвернуть джаґани в копальнях майбутнього покоління?... Озветься він звуком людської мови, чи, може, тільки шепотом трави — частинки матерії незмінної?..."

Ось запитання нам усім, кожному з-поміж нас, хто свідомо чи несвідомо протягом свого життя будує собі пам'ятник. Старше покоління мусить оглянутися назад і сказати собі, з чого постав його пам'ятник... молодше покоління заздалегідь мусить визначити собі рівень свого буття — української людини чи вселюдської трави?.. Як в Україні, так і в країнах українського поселення. *(Кінець)*

ВАЖЛИВИЙ ДОКУМЕНТ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

цього питання треба підходити раціонально, а не чуттєво. Автор критикує тих своїх земляків, які постійно протестують проти втрати Львова і східніх земель. Він радить українцям не хвилюватися такими проявами польського ревізіонізму, а радше поблажливо підсміхатися, бо він безсилий змінити стан, що існує. Бувши тепер етнічно одностайним народом, ніякий польський уряд тепер ані в майбутньому не повинен бути зацікавлений окупувати етнографічні чужі терени, створюючи для себе самого найбільшу внутрішню загрозу.

„Тидзєнь Польскі" з 15-го травня ц. р. опублікував знаменний документ п. з. „Програма польського самостійницького порозуміння в Краю". Польська газета називає цю програму документом великої ваги. Це текст домовлення усіх польських політичних груп, що існують в Польщі (нелеґально), й які є в опозиції до режиму. Від протестів вони перейшли до з'ясування далекосяглих цілей, які повинні стояти перед польським народом. Їх здійснювання треба вже переводити тепер еволюційним шляхом. В хвилині якихось радикальних змін на сході Европи ті цілі повинні бути дороговказами для однонапрямної політики і змагань польського народу. З цього документу найважливіший для нас пункт 14-ий, в якому з'ясовується відношення Польщі до України. Подаємо повний переклад цього відступу:

„Ми не є сусідами Росії. Нашими східніми сусідами є Україна, Білорусь і Литва. З тими країнами в'яже нас багато - столітнє співіснування — більш чи менше згідливе, не раз забурюване надмірною експансивністю поляків — але добровільне в рамках однієї держави: Польської Спільноти Народів. Український, білоруський, литовський і латвійський народи не є сьогодні самостійними: їх силою прилучено до Совєтського Союзу, де вони живуть під гострішим ніж наш політичним, ідейним та релігійним риґором. Проти них ведеться безперервна русифікаційна акція. Довговікова спільнота не дозволяє нам дивитися на це байдуже, або в мовчазному співчутті. Висловлюємо гарячу солідарність і підтримку для прагнень тих народів до унезалежнення від російського насилля. Ми повинні їх підтримувати в цих прагненнях в міру наших можливостей. До наших східніх сусідів не висуваємо т е р иторіяльних претензій, хоч втрата Львова і Вільна, міст відвічно зв'язаних з польською культурою, є і буде для нас дуже болючою. Домагаємося однак від урядів, які матимуть будь - коли владу на даних територіях Річпосполитої — територіях відірваних силою зовнішніх рішень і не затверджених жадним безпосередньо заінтересованим народом, — щоб вони ґарантували замешкалим там полякам рівні права і можливість свобідного зберігання своєї мови і національної культури. Домагаємося, щоб поляки з Польщі мали необмежуючий доступ до місць, зв'язаних з історією нашого народу і нашої колись спільної держави".

Якщо польська еміграція прислухатиметься до цього голосу свого Краю, нічого не повинно стояти тепер на перешкоді до конкретної співпраці з українцями.

Українці повинні б тепер висунути одну вимогу до поляків, а саме, щоб вони ставилися до української меншини в Польщі так, як вони домагаються, щоб українці ставилися до поляків. Це тим важливіше, що доля українців у Польщі справді незавидна. Чимало з них, зокрема тих, що живуть по малих містах і селах, бояться говорити по українськи, слухати українських пісень на пластинках або навіть признаватися до свого українського походження. Їх переслідує не уряд, але їхні польські сусіди. Польські політики і культурні діячі повинні б апелювати до розуму й сумління кожного поляка у Польщі, щоб він змінив своє відношення до українських співгромадян, перестав їм докучати й переслідувати. Це не лише була б чисто людська і людяна вимога; зміна настанови пересічних поляків до українців мала б на дальшу мету і політичне значення. З дрібних актів поодиноких громадян витворюється певна атмосфера між обома народами. Якщо ці акти ворожі, атмосфера не буде пригожою для порозуміння і співпраці.

Нам треба слідкувати, як польська еміграція зареаґує на цей голос тверезого розуму, що прийшов з Польщі. Якщо виявиться в них більша охота до співпраці, ми повинні її привітати. Взаємна інформація обох народів, спільні наукові конференції та публікації, організування клюбів для плекання реґулярних зустрічей і дискусій, спільні виступи перед американськими колами, – все це може започаткувати новий період у взаєминах між українцями і поляками.

Праця над поліпшенням українсько - польських відносин може вивести нас з теперішнього стану безсилля і зробити нас активними партнерами політики, покищо в плянувальній стадії хоч би у висуванні нових концепцій для майбутнього уладу в Східній Европі. Тоді деякі кола Заходу можливо перестануть дивитися на українські самостійницькі змагання як на небезпечний рух, якого не можна підтримувати, бо він, мовмовляв, доведе до балканізації Східньої Европи, до війни всіх проти всіх. Навпаки, ми можемо себе тут виявити конструктивними партнерами, які думають, плянують і роблять заходи, щоб до такої різні не дійшло, щоб настав період добросусідських і мирних взаємин між народами тієї частини Европи.

Дім Відділів УНСоюзу в Чікаґо відбув свої чергові збори

Будівлю УНСоюзу при 841-845 Н. Вестерн Евню у Чікаґо сміло можна назвати історичною, бо вона при організації суспільно - громадського життя, яке зокрема перед Другою світовою війною широко розгорнуло свою активність (Український Павільйон на Світ. Виставці, Січові відділи, преса і т. п., а після війни набрало ще більшого розмаху, майже з правила давала приют кожній добрій ініціятиві, що мала на цілі розбудову чікаґської національної громади. Чи йшлося про працю Переселенчого Комітету Ліґи АУП після Другої світової війни, який на коротше чи довше примістив у його гостинних мурах численних скитальців, чи про перші сходини Пласту чи СУМА, що тепер розрослися з маленьких початків і диспонують вже не тільки власними великими домами, але й своїми многовартісними оселями, чи взагалі про інші численні організації, Дім Відділів УН Союзу завжди служить громаді і цієї прикмети не змінив.

Домом управляє Дирекція, обрана з-поміж делеґатів Управ тих Союзових Відділів, які вплатили свої уділи до цієї корпорації. Довголітнім головою Дирекції був св. пам. Тарас Шпікула, головний радний УНСоюзу, відомий громадський діяч, який вклав дуже багато праці і часу в цю установу. Між іншим, також під час його каденції поверх 10 років тому, будинок майже в цілості зремонтований і змодернізований, завдяки позичкі - морґеджові Централі УНСоюзу в Джерзі Сити, який тепер Дирекція сплачує. Сл. пам. Тарас Шпікула помер восени 1974 року.

Дирекція Дому, яка існує на правах корпорації стейту Ілліной, відбуває кожного року свої річні Загальні Збори, що в цьому році відбулися 30-го квітня. Після вислухання звітів із цілорічної діяльности Дирекції уступаючого голови Михайла Марчука та дальших її членів, Загальні Збори уділили абсолюторію та перевибрали Дирекцію на діловий рік 1976-77 у складі подібному до минулорічного; Михайло Марчук - голова, Андрій Іванюк та Петро Перцак - заступники голови, Василь Ваків фін. і рек. секретар, адв. Богдан Олексюк - касир, Марія Шпікула і мґр. Володимир Ничай - преса і господ. комісія, Василь Семків — голова Госп. Комісії, інж. Лев Боднар і Михайло Карачевський - члени Дирекції. Члени Контрольної Комісії: Степан Горалевський - голова, Михайло Ольшанський секретар, Михайло Семків, Михайло Рошко, Василь Клепач — члени КК. Д-р Роман І. Смук - правний дорадник. Деякі члени цієї Корпорації - зокрема Відділи УНСоюзу чч. 106. 125, 221 і 379-ий відбувають там свої щотижневі недільні дижури в полудневих годинах, щоб зібрати вкладки від своїх членів та полагоджувати біжучі справи своїх членів. За вживання залі вплачують одноразовий річний даток до каси Дирекції.

Там же відбуваються також збори, що їх скликує Окружний Комітет Відділів УНС з приводу приїзду представників Екзекутиви УНС, або у справах Відділів Іллінойської Округи.

Н. Н.

Союз Українських...

(Продовження зі стор 1-ої)

Рудницький, основник і довголітній голова Департаменту славістики Манітобського університету в Канаді, активно включився в акцію зорганізовання цієї Катедри Українознавства. До цього проєкту дуже прихильно ставиться віцеканцлер Сіднейського університету, Вілліям О'Ніл, і правдоподібно перші виклади з українознавчих предметів почнуться вже в 1978-му році.

Микола і Галина Свідерські інформували, що в Австралії проживає коло 25,000 українців, а за деякими підрахунками — навіть 40,000. Розбіжності в рахубі можна пояснити тим, що справді ніколи не переведено точного перепису українських поселенців на тому континенті.

Крім згаданих українських установ і організацій, існують також хори, танцювальні групи, драматичні гуртки та інші мистецькі ансамблі, а в трьох містах, в Сіднею, Мельборні та Аделаїді, існують українські радіопрограми. Українці належать до „Етнічної Ради", яка охоплює всіх еміґрантів до Австралії.

Відносно Четвертого Здвигу Українців Австралії, то друга частина його відбудеться в Сіднею під час цьогорічних різдвяних вакацій. Перша частина Здвигу відбулася під час останніх великодніх вакацій. На цьому Здвизі будуть нагороджені медалями - відзначеннями та відповідними грамотами біля 500 українців з різних поколінь.

Окреслюючи загально стан української громади в Австралії, Свідерські сказали, що існують правдоподібно такі проблеми як і в ЗСА, наприклад, повільне затрачування вживання української мови серед молоді, але в той самий час поглиблення і зріст почуття національної приналежности, що зокрема виявляється участю у масових протестах проти переслідування в СССР українських інтелектуалістів, справленням мильних понять про Україну та український народ чи то в австралійській пресі, чи на університетах, участю в культурних імпрезах тощо.

Після розмов з екзекутивними урядовцями УНСоюзу та редакторами „Свободи", п-во Свідерські оглянули Українську Будівлю, тобто Головну Канцелярію УНС, приміщення редакції і друкарню та виявили надію, що колись і в Австралії українці матимуть такий імпозантний і модерний будинок.

Заповідають ювілейну зустріч...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

також телефонувати на число (313) 971-7040.

Мічіґенський університет (Енн Арбор) славиться як один з кращих університетів Америки. Він складається з 16 коледжів і професійних шкіл. Під сучасну пору в ньому працює 2,080 викладачів і навчається 35 тисяч студентів, з чого біля тисяча чужинців. Бібліотека нараховує понад 4 мільйони томів і виписує понад 33 тисяч періодичних видань. На доповнювання бібліотеки видається щорічно більше 5-ти мільйонів долярів. Університет розташований на площі 20 тисяч акрів. Вартість майна університету оцінюється на 800 мільйонів долярів. Дослідницька праця науковців Мічіґенського університету принесла цьому університеті світову славу.

Мічіґенський університет можна вважати одним з небагатьох університетів, які, набираючи величини, осягнули теж велич.

Постановкою „Ноктюрну"...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

які з виконавців, працівники оселі. Довгими оплесками публіка нагородила всіх, які причинилися до успіху цієї імпрези.

Після мистецької програми відбулася забава, на відміну від попередніх субот, під справді зоряним, хоч і темним небом під звуки оркестри „Червона Рута".

Неділя, 22-го серпня, була майже всеціло під знаком „Дня Союзянки", традиційної вже програми на Союзівці, яка й тим разом втішалася великою фреквенцією членкинь Союзу Українок не тільки нюйоркської Округи, організаторів „Дня", але й з дальше віддалених осередків, включно з повним автобусом гостей з Детройту. В рамках „Дня" відбулася мистецька програма в авдиторії павільйону „Веселка", а опісля перекуска, підготована організаторами.

В серії мистецьких виставок, минулої неділі свої найновіші олії показував Любослав Гуцалюк.

Зустріч Українського Бібліотечного Т-ва Америки з ректором УВУ

На засіданні Головної Управи Українського Бібліотечного Товариства Америки, відбутого в Українському Народному домі в Ню Йорку 22-го травня 1976 р. під головуванням д-ра Василя Лучкова в присутності представника НТШ проф. д-ра Василя Лева та УВУ проф. д-ра Яр. Падоха, завітав гість з Европи, ректор Українського Вільного Університету, якого присутні привітали оплесками. ГУ УБТА в програму її засідання включила ту зустріч для вислухання інформації ректора про видавничу діяльність УВУ та його прохання про допомогу товариства в справі поширення видань УВУ по бібліотеках американських університетів та коледжів, як також й більших публічних бібліотеках. Після слова ректора, д-р П. Гой, як голова фундації УВУ, поіформував, що він готов доставити ректорові список університетів та коледжів й публічних бібліотек, в яких є слов'янські збірки, що допоможе УВУ в розсилці. Він ще звернув увагу, що для видання УВУ слід придбати число каталогування чи реєстрації Конґресової Бібліотеки Америки, що змусить включити ті видання в каталоги тієї бібліотеки, що розходяться по цілому світі, На засідання Управи прибули: Лучків, Соколишин, Гой, Надраґа, Федюк та Анна Кобринська. Після прочитання протоколу й його Кобринська. Після прочизатвердження та обговорення організаційних справ, що їх реферував касир УБТА мґр Василь Надраґа з Вашінґтону, та вислухавши звіти про підготування виставки української книжки у Філядельфії, що її підготовов д-р Р. Кос, вислухано теж й звіт, що його прочитав д-р Ол. Соколишин про виставку книжки в Ню Йорку з нагоди Українського Фестивалю, відбутого в травні ц. р. в Ню Йорку. Також обговорено справу відносин УБТА до Комісії "Днів Української Книги", й рішено всі виставки українських книжок піддержати. Заторкнено річну конференцію АБА й з тієї нагоди вирішено відбути Наукову Конференцію українських бібліотекарів, як також розглянуто можливості в допомозі поширенню журналу "Українська Книга" та апробовано видання Покажчика Слов'янських Бібліотекарів та Бібліографії „Слов'ян в Америці", автором якої є проф. д-р П. Гой, при допомозі проф. д-ра Василя Лучкова під фірмою УБТА. Присутні наполягали на виданні Бюлетеня УБТА й заклику вплати вкладок до УБТА

Д-р. Ол. Соколишин

Нова Управа Відділу КУК у Віндзорі

Вінніпеґ (КУК). — На Загальних Річних Зборах 8 червня ц.р. обрано нову управу Відділу КУК у Віндзорі в такому складі: голова — О. Яворський, заст. голови — П. Назаревич, секретар — Ірина Зелена, скарбник — Б. Федчун, вільні члени — П. Панців, Д. Косик, Контрольна комісія: Ольга Лапка, І. Хрій і Я. Волощак.

Крім того з ініціятиви Відділу КУК у Віндзорі діють: Рада Українських студій, головою якої є інж. О. Лист, і Філія Суспільної Служби під проводом голови С. Лозинського.

У глибокому смутку повідомляємо
Родину і Знайомих,
що 22-го серпня 1976 р. по довгій недузі,
упокоївся в Бозі
наш Найдорожчий БРАТ і СТРИЙКО

бл. п.
АДАМ МАЩАК

проживши 45 років

ПАНАХИДА — у вівторок, 24-го серпня 1976 р. в похоронному заведенні Ковальчика при 129 Гренд вул. в Джерзі Ситі, Н. Дж.

ПОХОРОН — в середу, 25-го серпня 1976 р. о год. 9:30 ранку з того ж похоронного заведення до української католицької церкви св. апп. Петра і Павла в Джерзі Ситі, Н. Дж., а опісля на цвинтар Holy Cross Cemetery, N. Arlington, N.J.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:
брат — РОМАН з дружиною ІРИНОЮ
і синами ЄВГЕНОМ і СЛАВКОМ
сестри —
СТЕФАНІЯ ПОЛЕГЕНЬКА з чоловіком
ВАСИЛЕМ, сином ТАРАСОМ
і донькою НАДЕЮ
СВЯТОСЛАВА КОБА з чоловіком
АНАТОЛІЄМ і доньками РОМОЮ і
НАТАЛКОЮ

УПРАВА і НАДЗІРНА РАДА
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО АРХІВУ-МУЗЕЮ в ДЕТРОЙТІ

ділиться сумною вісткою з Українським Громадянством,
що дня 16-го серпня 1976 р. помер

ПРОФ. ІВАН БІЛОУС

бувший старшина Укр. Гал. Армії, Директор Школи Українознавства, Шкільний Інспектор, Кооператор, довголітній член Надзірної Ради і співосновник Українського Архіву-Музею в Детройті.

ВІЧНА ПРО НЬОГО ПАМ'ЯТЬ!

ГРАДУАЦІЯ В АКАДЕМІЇ СВ. ЮРА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк (Василь Тершаковець). — У неділю, 20-го червня, тут відбулася п'ята з черги ґрадуація абсольвентів Академії св. Юра. Цього року цю українську середню школу закінчило 40 учениць і учнів. Велика кількість з них одержала стипендії на продовження студій в коледжах і університетах.

О год. 3-ій по полудні, у церкві св. Юра, ігумен і парох о. д-р Володимир Ґавліч, ЧСВВ, та о. Христофор Войтина, ЧСВВ, катехит парафіяльної школи св. Юра, відправили в намірені ґрадуантів Службу Божу. Ґрадуанти, зодягнені в традиційні тоги, зайняли лавки посередині церкви, а решту місць зайняли батьки, родина і приятелі випускників, а також учителі Академії та початкової школи. Всі абсольвенти приступили до св. Причастя.

Після Служби Божої абсольвенти, попереджені українськими й американськими прапорами і знам'ям Академії, парами перейшли до авдиторії школи св. Юра Під звуки маршу ґрадуанти зайняли місця понижче сцени. На сцені, позаду ґрадуантів, засіли о. декан Петро Федорчук, директор шкіл Стемфордської Єпархії, о. д-р Ґавліч і директорка Академії сестра Мартина, ЧСВВ.

Ґрадуаційні церемонії молитвою відкрив о. д-р Ґавліч. Він подякував Всевишньому за ласки, які одержали цьогорічні випускники та Академія, як рівнож подякував за те, що абсольвенти принесли потіху батькам, честь школі та своєму народові та прохав в Бога дальшої опіки.

Відтак приявні відспівали американський і український національні гимни. Фортепіяновий супровід до всіх музичних точок був у руках п-і Олі Хомин. Тоді о. Ґавліч, як майстер церемонії, привітав о. декана Федорчука, отців, сестер, учителів, батьків, абсольвентів, представників різних організацій, на чолі з д-ром Володимиром Савчаком, головою Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Великого Ню Йорку. Відтак о. Ґавліч представив приявним професорський склад Академії та вчителів початкової школи св. Юра. Зібрані оплесками подякували професорам і вчителям за труд і працю над учнями.

Опісля Володимир Клоків англійською мовою виголосив привіт від ґрадуаційної кляси. Він сказав, що в цей рік 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя українського поселення в ЗСА абсольвенти зобов'язуються працювати для кращого майбутнього Америки, але також не забуватимуть свого українського походження та ідентичности і продовжуватимуть працю попередніх поколінь українців, які прибули до цієї країни. Він заявив, що ґрадуанти горді за своє українське походження. Батькам подякував за всі труди, а гостям за прибуття на ґрадуаційні врочистості.

Наступною точкою програми була українська півня „Мрія", яку відспівав Дівочий Ансамбль при Академії, під проводом професора музики Богданни Волянської.

Опісля о. декан Петро Федорчук виголосив головну промову ґрадуаційних церемоній. Він зазначив, що закінчуючи середню школу абсольвенти також закінчили один етап їхнього життя і почали інший. Тепер вони мусять бути готові до нових і більш індивідуальних та відповідальних завдань — в родинах, в нашій Церкві, в громаді. Тепер ґрадуанти вже не учні, а дорослі особи. 200-річчя ЗСА нагадує нам, що творці цієї держави взялися за трудне діло, щоб в цій країні панувала якнайширша свобода для всіх. Тому громадяни українського роду не пропали в т. зв. „перетоплюючому казані", а задержали свою ідентичність в цьому багатокультурному суспільстві. Українські люди зробили великий вклад в загальноамериканське життя і нові покоління повинні продовжувати цю працю та бути горді за своє українське походження та спадщину. Звертаючись до ґрадуантів, о. Федорчук сказав, що вони тепер мають обов'язок перебирати працю їхніх попередників. Вони повинні змагатися за дальше існування та розвиток Української Церкви тут в ЗСА та всіми можливими способами допомагати нашій переслідуваній Церкві в Україні. Промовець також підкреслив, що випускники повинні поширювати українську культуру та правдиві інформації про Україну серед їхніх друзів іншого національного походження, в коледжах і університетах інформувати про змагання українського народу за самостійність, як також запізнати своїх співгромадян з колишніми та сучасними українськими героями, які боролися і боряться проти народовбивчих плянів большевицько-московських окупантів. Але щоб виконати ці свої завдання задовільно, молоді українці в ЗСА мусять самі мати глибоке знання про культуру, минуле і сучасне України. Те, що абсольвенти ходили до української Академії св. Юра спричинилось до того, що вони здобули не тільки загальну освіту, яку могли б набути також і в неукраїнських школах, але рідна школа надала їм крім того духовість свого народу, своєї Церкви. Поглибивши ще більше своє знання українознавчих предметів і беручи активну участь в житті Української Церкви, цьогорічні ґрадуанти напевно задовільно вив'яжуться з усіх їхніх обов'язків, які переберуть від старшого покоління — сказав о. Федорчук.

Відтак відбулася роздача дипломів, нагород і стипендій. Майстер церемонії о. д-р Ґавліч сказав, що велике чосло стипендій і нагород, здобуте цьогорічною ґрадуаційною клясою, вказує на дуже високий рівень Академії. Він поінформував, що з 40 цьогорічних абсольвентів Академії 16 стали членами „National Honor Society", а саме: Богдан Андрусишин, Маріянна Безко, Ірина Данилів, Богдан Дробенко, Богдан Федчук, Христина Фурда, Андрій Юзенів, Володимир Клоків, Христина Луцик, Орися Луцик, Мар'я Мандзій, Наталія Рожій, Анна Саварин, Ірина Степанків, Марія Щерба і Марта Вацик. Отець Ґавліч також поінформував, що 5 абсольвентів, а саме Богдан Дробенко, Андрій Юзенів, Володимир Клоків, Петро Савчинець та Юрій Вижницький здобули "New York State Regents Scholarships", а Богдан Андрусишин одержав „Alternate Regents Scholarships". Університети і коледжі східнього побережжя ЗСА надали ґрадуаційній клясі 19 стипендій: Богдан Дробенко одержав стипендії від 3-ох університетів, а також від тільки ж університетів дістала стипендії Христина Фурда. Від 2-ох університетів одержали стипендії Орися Луцик , Андрій Юзенів і Володимир Клоків. По одній стипендії від університетів і коледжів одержали: Богдан Андрусишин, Богдан Федчук, Ігор Ганич, Христина Луцик, Петро Савчинець, Ірина Степанків і Марія Щерба.

Найкращим учнем кляси був Богдан Андрусишин, який крім інших нагород і стипендій також здобув 1,000-долярову стипендію із Фонду Михайла та Сабіни Турянських. Цей Фонд кожнорічно надає таку грошову нагороду для найкращого учня Академії.

Другим з черги щодо оцінок був Володимир Клоків. Крім вже згаданих стипендій і нагород він також дістав 750-долярову стипендію від Української Кредитівки „Самопоміч" в Ню Йорку, яку йому вручив директор Богдан Фостяк, заступник голови Кредитівки. Кредитівка „Самопоміч" також надала 250-долярову стипендію для Ірини Степанків за найкращі оцінки з предмету релігії.

Батьківський кружок при Академії призначив дві стипендії, а саме 500-долярову для Христини Фурди за осяги в українознавчих предметах, яку вручила п-і Наталія Канюга, голова Кружка, та 250-долярову для Богдана Дробенка за осяги в спорті, яку передав інж. Любомир Зелик. Богдан Дробенко також дістав трофей в пам'ять Пола Побера, колишнього викладача фізкультури в Академії, та 25-доляровий державний бонд. Трофей і бонд уфундував учительський склад Академії.

Комітет Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Великого Ню Йорку призначив 500-долярову стипендію за поступ в науці для Ірини Данилів, яку вручив голова Комітету д-р Володимир Савчак.

Український Народний Союз передав три стипендії, а саме: 250-долярову для Орисі Луцик за осяги з українознавства, 150-долярову для Стефана Ганкевича, який одержав відзначення від „Governor's Committe on Scholastic Achievement", та 100-долярову для Христини Луцик за найбільший поступ в українознавчих предметах. Всі стипендії вручив д-р Іван Флис, заступник головного предсідника УНСоюзу.

Союз Українців Католиків Америки „Провидіння" призначив п'ять 25-долярових нагород: для Люби Мілiченко, Анни Саварин і Богдана Дробенка за те, що протягом 4-ох років не пропустили ні одного навчання і для Марії Мандзій та Анни Джумик за осяги в науці. Ці нагороди, у формі державних бондів, передав о. Лев Пришляк, голова Контрольної комісії Централі „Провидіння".

Д-р Волтер Барон пожертвував чотири 25-долярові бонди для цьогорічних випускників Академії. Два з них одержав Володимир Рибицький за найбільший загальний поступ і за поступ з релігії, а один одержав Володимир Клоків за те, що був другим з черги учнем в клясі, як рівнож один бонд дістав найкращий учень Богдан Андрусишин за оцінки з предмету релігії.

104-ий Від. СУА передав 25-долярову нагороду для Марії Щерби за те, що виявила загальний поступ в науці.

Христина Фурда здобула відзначення за навчання чужої мови, в цьому випадку еспанської, а Марія Мандзій одержала відзначення за те, що попала до списка „who's who Among Music Studenos in American High Schools"

Після вручення всіх стипендій і нагород прощальне слово від абсольвентів виголосив чудовою українською мовою найкращий учень кляси Богдан Андрусишин. Він сказав, що протягом 4-ох років навчання в Академії прийшов до переконання, що особливості характеру людини виробляються ще в ранньому віці і тому середньошкільне навчання служитиме ґрадуантам підставою їхнього цілого життя. Абсольвенти за чотири роки навчання здобули не тільки загальне знання, але в своїй рідній школі мали змогу усвідомити собі хто він чи вона фактично є. Навчання в Академії св. Юра матиме великий вплив на те, що цьогорічні ґрадуанти представлятимуть собою в майбутньому — сказав промовець. Нав'язуючи до 200-річчя Американської Незалежности та 100-річчя українського поселення в ЗСА, Богдан Андрусишин сказав, що ґрадуанти мають обов'язок продовжувати розбудовувати Америку, будувати „щось вічне, що переживе нас і поширюватиме величність, якою славилася Америка протягом останніх 200 літ і буде славитися і в майбутньому", але також мають обов'язок не забувати про своє українське походження і вважати, щоб „своєю поведінкою не застидати своїх предків". „Тільки тоді — сказав промовець — диплом, який ми одержуємо сьогодні, матиме справжню вартість". Він заявив, що всіх цьогорічних абсольвентів повинно єднати бажання не зливатися в загальній масі, а відзначатися своєю унікальністю. „Бо не забуваймо, що на світі є багато копій і відбиток. Тільки оригінали мають правдиву вартість, а їх, на жаль, є обмаль" — закінчив своє прощальне слово Богдан Андрусишин.

Кінцеве слово на цих ґрадуаційних врочистостях виголосив о. д-р В. Ґавліч. Він закликав абсольвентів і всіх приявних не відрікатися свого українського, своєї Церкви. Хоча існує багато перепон, то не можемо зневір'юватися і заломлюватися. Звертаючись до ґрадуантів, о. Ґавліч сказав, що вони, як американські громадяни, мають обов'язок допомагати своєму українському народові. В коледжах і університетах повинні записуватися на українознавчі курси, щоб не тільки поглибити своє знання, але запевнити дальше існування тих курсів. Промовець просив абсольвентів не забувати про школу і Академію св. Юра та про парафію, яка вже будує нову і величаву церкву. „Будьте вірними українськими християнами — сказав на прощання до ґрадуантів ігумен і парох о. д-р Володимир Ґавліч.

На закінчення імпрези кляса абсольвентів, при фортепіяновому акомпаньяменті п-і Олі Хомин, відспівала пісню „Альма Матер". Відтак, під звуки маршу, ґрадуанти парами залишили авдиторію школи св. Юра.

Василь Тершаковець

ТАРЗАН, Ч. 7500. Гавкання собаки

Відколи ми були разом востаннє, Тарзане, то це перший раз, що я почувалася неначе в раю.

Прости, що я так часто мушу залишати тебе самою, Джейн...

Я знала, що так буде, коли виходила за тебе заміж... Я не нарікаю!

Мабуть нам пора вирушати додому...

Чекай!.. Чи мені причувається, чи це справді гавкає собака?!